

VOORTGEZET ONDERWIJS

KIJKWIJZER - ANTWOORDEN

Maurits Cornelis Escher & Anne Desmet – Bouwen zonder barrières

18 november 2025 – 15 maart 2026

1.

roller	–	aanbrengen van de inkt
lepel	–	hiermee drukte Escher het papier aan in de inkt
guts	–	snijden in het hout

2a. De titel is *Pantheon*.

2b. De leerling kan o.a. de volgende dingen genoemd hebben die op de prent te zien zijn:

Het interieur van een gebouw (het Pantheon in Rome). Een ronde koepel met een patroon van blokjes erop (cassettes). Ook op de vloer is een patroon te zien. Door het gat in het dak valt een lichtvlek op de wand. Verder zijn er o.a. (korintische) zuilen, timpanen en een openstaande deur te zien.

3a. Eigen antwoord.

3b. Eigen antwoord.

3c. Een antwoord kan bijvoorbeeld zijn:

De kunstenaar oefent gelijk het tekenen / het goed kijken naar de wereld

De kunstenaar vindt het leuk om te doen.

Als de schets goed gelukt is kan je die ook verkopen.

Een foto is misschien saaier: in een schets kun je dingen weglaten.

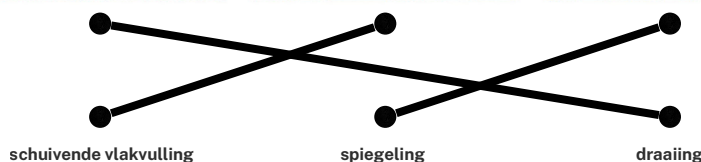
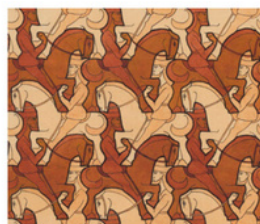
Je hebt geen camera nodig, het kan ook als de batterij van je telefoon op is, het kan ook op plekken waar je geen foto's mag maken.

4a. De bovenste

4b. Anne Desmet sneed bij elke afdruk meer hout weg. Waar het hout weggesneden is, blijft de afdruk wit. De bovenste van de vier heeft het meeste wit, daar is dus het meeste hout weggesneden.

5a. Voorbeelden van oneindige patronen kunnen zijn: bakstenen, ruitjespapier, honingraat, badkamertegels.

5b.

6a. Pot, schaal, pijp, plant, speelkaarten, boeken, doosje lucifers, mensen, gebouwen, ramen met luiken, planten in potten, winkels, wasgoed aan de lijn, een balkon.

6b. Ja

6c. Escher heeft de voor- en achtergrond zo met elkaar verbonden dat het niet opvalt dat de tafel overloopt in de straat. Hij speelt met perspectief. De boeken worden structuren van twee verdiepingen hoog. Als je vluchtig kijkt zie je iets anders dan wat er daadwerkelijk is afgebeeld.

7a. Mogelijke antwoorden:

- Op beide prenten staan: planten in potten, boeken, gebouwen in de achtergrond, een straat/laan, potten, schalen, kleine mensenfiguurtjes. Het gereedschap in de prent van Desmet doet denken aan de pijp in Eschers werk.
- (De illusie van) een stilleven op de voorgrond en een stad op de achtergrond.
- Beide prenten zijn zwart/wit.
- Beide prenten zijn gemaakt met een houten plaat.

7b. Eigen antwoord.

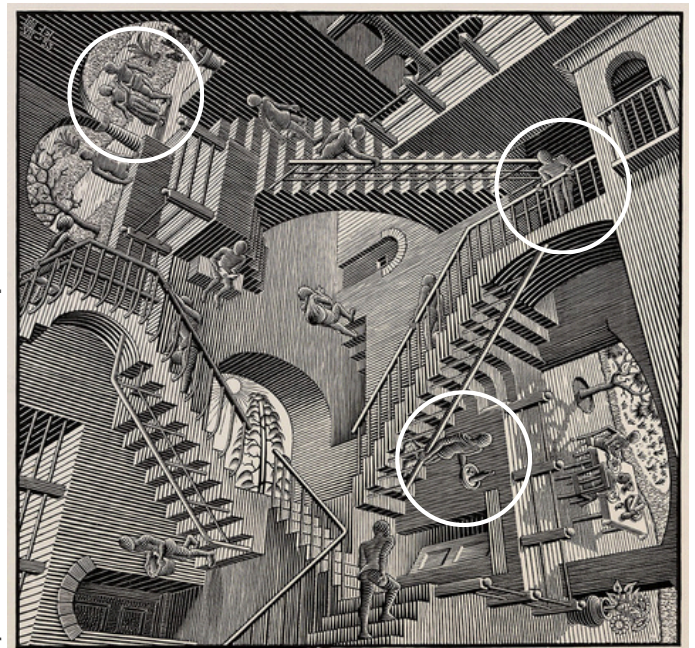
7c. Eigen antwoord.

8. Tekenopdracht

Bijvoorbeeld: arceringen, lijnen, diagonale ruitjes, krasjes, streepjes die horizontaal en verticaal afwisselen.

9a. Zie de afbeelding.

9b. In de prent lijken de mensen op zijn kop te kunnen lopen. Het is alsof mensen over het plafond en tegen de muur op kunnen lopen. Als je goed kijkt, lijken er drie verschillende zwaartekrachten actief. De omcirkelde mensen bij vraag 9a illustreren deze drie 'werelden' goed. Voor de ene persoon is de vloer wat voor ons onder is, voor de anderen zit de vloer wat wij links of rechts zouden noemen.

9c. Eigen antwoord.

10a. De volgende dieren zijn goed:

Vogels, paarden, vissen, vliegende vissen, salamanders, hagedissen (reptielen), bijen.

De tussenvorm van de envelop/driehoek naar paard vormt een soort bok of geit.

De tussenvorm van een bij naar water/vis vormt een soort mug of vlinder.

10b.

Links: bokken of paarden

Rechts: vogels